

TÜRKİYE
İNSAN HAKLARI
VE EŞİTLİK KURUMU

ESKİŞEHİR H TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2023/56

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 26/12/2023 tarih ve 2023/1084 sayılı kararı ile kabul edilmiştir.

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	ii
I. GİRİŞ.....	3
II. GENEL BİLGİLER.....	4
A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler.....	4
B. Kurum Personeli	5
C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler	5
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER	6
A. Fiziksel Koşullar.....	6
B. Yönetim ve Personelin Tutumu	8
C. Disiplin ve Şikâyet Prosedürleri	10
D. Beslenme	10
E. Sağlık	11
F. Psiko-Sosyal Servis Hizmetleri	13
G. Eğitsel, Sosyal, Kültürel, Mesleki ve Sportif Faaliyetler	14
H. Dış Dünya ile Etkileşim.....	16
IV. TAVSİYELER	16
A. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler	16
B. Eskişehir 2 No.lu Açık Ceza İnfaz Kurumuna Yönelik Tavsiyeler	18
C. Eskişehir İl Jandarma Komutanlığına Yönelik Tavsiye.....	19
D. Adalet Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler	19

KISALTMALAR

- BM** : Birleşmiş Milletler
- CPT** : Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi
- OPCAT** : İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
- TIHEK** : Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
- UÖM** : Ulusal Önleme Mekanizması
- UYAP** : Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK); 20/4/2016 tarihli 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler (BM) Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9/1-ı bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2/1-k bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. 6701 sayılı Kanun'un 9/1-j bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda ceza infaz kurumlarına ziyaret gerçekleştirmek TİHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir.

5. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 8'inci maddesi uyarınca: *“Kapalı ceza infaz kurumları, iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, firara karşı teknik, mekanik, elektronik veya fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasın olanaklı bulunduğu, yeterli düzeyde güvenlik sağlanmış ve hükümlünün gereksinimine göre bireysel, grup hâlinde veya toplu olarak iyileştirme yöntemlerinin uygulanabileceği tesislerdir.”*

6. Anılan görevin icrası kapsamında 9-10/1/2023 tarihlerinde Eskişehir H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna habersiz bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ..., Psikolog ... ve talep üzerine görevlendirilen bir doktor yer almıştır.

7. Ziyaret, İdare ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. Görüşmede; TIHEK Heyeti tarafından; UÖM, ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiştir. İdareden Kurum hakkında güncel bilgiler, kurumun mevcut durumu, mahpusların¹ sayısı ve sınıflandırmalarına ilişkin bilgiler alınmıştır. İncelemeler sırasında sağlık servisi, psiko-sosyal servis, kütüphane, atölyeler, kamera odası, çamaşırhane, kantin, açık ve kapalı görüş alanları, avukat görüşme alanı, personel yemekhanesi, açık ve kapalı spor salonları ziyaret edilmiştir. Buradaki incelemelerin ardından İdareden mahpusların yerleşim planına ilişkin belge üzerinden, İdarenin dahli olmadan özellikle farklı suç türünden mahpusların bulunduğu koğuşlar seçilerek buradaki mahpuslarla görüşmeler gerçekleştirilmiş ve mahpusların tutuldukları ortam yerinde gözlemlenmiştir. Heyet üyeleri tarafından görüşme gerçekleştirilen mahpuslara; TIHEK hakkında genel bilgi verilmiş, ziyaretin amacı ve kapsamı belirtilmiş, gizliliğe riayet edilerek rapor hazırlanacağı hususu aktarılmıştır. Görüşmeler sırasında infaz ve koruma memurları ile diğer idari personelden herhangi bir kimse koğuşlarda bulunmamıştır. Ziyaret bitiminde İdare ile son bir toplantı yapılmış; ilk tespit ve gözlemler paylaşılmış; ziyaret sonrası hazırlanacak raporun İdare ve ilgili kurumlarla paylaşılarak tavsiyelerin takip edileceği ve takip ziyareti de yapılabileceği bilgisi verilmiş; ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

8. Bu rapor, 22/9/2022 tarihli ve 2022/662 sayılı Kurul kararına ve Başkanlık Makamınının 6/1/2023 tarihli ve 17898 sayılı oluruna istinaden 9-10/1/2023 tarihlerinde Eskişehir H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna² gerçekleştirilen ziyaret neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini içermektedir.

II. GENEL BİLGİLER

A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler

¹ Bu raporda kullanılan “mahpus” sözcüğü, ceza infaz kurumunda özgürlüğünden mahrum bırakılan tutuklu, hükümlü ve hüküm özlüleri ifade etmektedir.

² Bundan sonra kısaca Kurum olarak ifade edilecektir.

9. Şehir merkezine 14 kilometre uzaklıkta bulunan Kurum 25041 metrekaresi kapalı, 7959 metrekaresi açık olmak üzere toplam 33000 metrekare alan üzerinde hizmet vermektedir.

10. Kurum, H ve T Tipi iki kısımdan oluşmaktadır. Kurumun H Tipi kısmı 1987 yılında faaliyete geçmiş, 2012 yılında Kurum kapasitesini arttırmak amacıyla H Tipi kısma eklenti olarak T Tipi kısım inşa edilmiş ve faaliyete alınmıştır.

11. Kurumun H Tipi kısmında; 25 adedi tek kişilik koğuş, 11 adedi disiplin hücresi ve beş adedi sohbet odası olmak üzere toplam 153 koğuş; T Tipi kısmında ise 64 adedi tek kişilik koğuş olmak üzere toplam 116 koğuş bulunmaktadır.

12. Kurumda; altı adet eğitim dersliği, bir adet konferans salonu, üç adet muayene odası, bir adet tıbbi müdahale odası, bir adet bekleme odası, aile planlama, gebe/bebek izleme ve emzirme odası olarak da kullanılan bir adet yatakhane, beş adet avukat görüşme odası, üç adet Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi (SEGBİS) odası, üç adet eş görüşme odası, dört adet kapalı görüş salonu, iki adet açık görüş salonu ve iki adet doku hasarı ve travma önleyici oda³ bulunmaktadır.

B. Kurum Personeli

13. Kurumda bir kurum müdürü, üç kurum ikinci müdürü, iki idare memuru, bir sayman, yedi infaz ve koruma baş memuru, 196 infaz ve koruma memuru, beş bilgisayar işletmeni, iki kâtip, üç öğretmen, bir psikolog, bir sosyal çalışmacı, dört sağlık memuru, üç teknisyen, bir hizmetli ve bir memur olmak üzere toplam 231 personel görev yapmaktadır.

14. Kurumda görevli 231 personelin 27'si kadın, 204'ü erkektir.

C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler

15. Kurum kapasitesi olağan durumlarda 1418, ihtiyaç halinde artırılmış olarak ise 1562'dir. Ziyaret tarihinde Kurumda 1512'si hükümlü, 127'si hükümlü ve 168'i tutuklu olmak üzere toplam 1807 mahpus bulunmaktadır.

16. Kurumda on üçü Afganistan, sekizi İran, dördü Irak, ikisi Moldova, ikisi Suriye, biri Azerbaycan ve biri Honduras uyruklu olmak üzere toplam 31 yabancı mahpus bulunmaktadır.

³ Yumuşak oda ve süngerli oda olarak da bilinmektedir.

17. Kurumda yedisi ruhsal/zihinsel engelli, dördü görme engelli ve biri ortopedik engelli olmak üzere toplam 12 engelli mahpus barındırılmaktadır.

18. Kurumda kadın ve çocuk mahpus bulunmamaktadır.

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

19. Ziyaret tarihinde Kurumda kapasitenin üzerinde mahpus kaldığı görülmüştür. Ziyaret Heyetinin yaptığı incelemede, birden fazla koğuştaki mahpusların yer yataklarında kaldığı gözlemlenmiştir.

20. Ziyaret edilen koğuştan birinde, hükümlüler ile tutukluların ve farklı örgüt mensubu mahpusların bir arada tutulduğu tespit edilmiştir. Söz konusu durumun sebebi sorulduğunda İdare tarafından, farklı terör örgütlerine mensup tutuklu ve hükümlülerin ayrı yerleştirilmesine olanak sağlayacak sayıda koğuştaki mahpus bulunmadığından böyle bir uygulamaya gidildiği belirtilmiştir.

21. Kurumdaki bütün koğuştaki mahpusların havalandırma alanı bulunmaktadır. İdare, havalandırma kapılarının sabah gün doğumuyla birlikte açıldığını ve hava kararınca kapatıldığını, kapıların açılıp kapatılma saatlerinin mevsim şartlarına göre düzenlendiğini aktarmıştır. Görüşme yapılan mahpuslar, havalandırma alanlarının saat 08.00-08.30 saatlerinde açıldığını ve akşam saat 17.00-17.30 civarında kapandığını beyan etmiştir.

22. Bazı koğuştaki mahpusların havalandırma kapılarının camlarının kırık olduğu görülmüş, Kurum yetkililerince mahpusların camları bilinçli olarak odayı havalandırmak amacıyla kırıldığı belirtilmiştir. Kendileri ile görüşme gerçekleştirilen mahpuslardan bazıları bu hususu doğrularken bazıları camların koğuştaki mahpusların geldiğinde kırık olduğunu ve bu durumdan rahatsızlık duyduklarını belirtmişlerdir.

23. Kurumun ısıtılması, doğalgaz kullanan kalorifer sistemi aracılığıyla sağlanmaktadır. Ziyaret edilen koğuştaki mahpusların genel olarak kalorifer peteklerinin sıcak olduğu görülmüş olup bir koğuştaki mahpusların kalorifer peteklerinin yeterli düzeyde ısınmadığı, koğuştaki mahpusların soğuk olduğu gözlemlenmiştir.

24. Kurumda 24 saat temiz suya erişim imkânı bulunmaktadır. Kurumda kullanılmakta olan sıcak su Eskişehir 2 No.lu Açık Ceza İnfaz Kurumundan gelmektedir. Mahpuslara her gün 06.00-07.00 saatleri arasında ve ayrıca haftada üç gün üçer saat süreyle sıcak su sağlanmaktadır.

Ayrıca, kurum iç hizmetlerinde çalışan mahpuslar için 18.00-19.00 arasında sıcak su verilmektedir. Ziyaret edilen bazı koğuşlarda, koğuşta fazla sayıda mahpus bulunması nedeniyle bu sürenin yeterli gelmediği ifade edilmiştir. İdare tarafından, Açık Ceza İnfaz Kurumundan sınırlı miktarda su gönderildiği, bu nedenle süreyi arttırmalarının mümkün olmadığı belirtilmiştir.

25. Koğuş ve odaların temizliği, Kurum tarafından kontrollü olarak dağıtımı gerçekleştirilen temizlik malzemeleri ile mahpuslar tarafından gerçekleştirilmektedir. Ayrıca isteyen mahpuslar kendi paraları ile kantinden temizlik malzemesi temin edebilmektedir. Ziyaret Heyetinin gerçekleştirdiği incelemelerde, koğuşların genel itibarıyla temiz olduğu görülmüştür.

26. Kurum çamaşırhanesinde çalışan vaziyette bir adet 50 kilogram kapasiteli çamaşır makinesi ve bir adet 50 kilogram kapasiteli kurutma makinesi bulunmaktadır. İdare tarafından mahpusların kıyafetlerinin 15 günde bir defa yıkandığı bilgisi verilmiştir. Kendileri ile görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından bu husus doğrulanmış, çamaşır yıkama sıklığının yeterli olmadığı, haftada bir defa çamaşır verebilmelerinin daha iyi olacağı belirtilmiştir.

27. Kurumda engelli mahpuslar için kullanılan üç koğuş bulunmaktadır. Ziyaret edilen engelli koğuşlarından birinde klozet ve acil çağrı butonu bulunmadığı görülmüştür. Söz konusu koğuşta herhangi bir fiziksel engeli olmayıp kronik rahatsızlığı olan mahpuslar tutulmaktadır. Fiziksel engeli bulunan mahpusların tutulduğu diğer iki koğuşta ise klozet ve acil çağrı butonu bulunduğu görülmüştür.

28. Kurumda idari birim ve ana binada 224 adet, ziyaret kabul mahallinde ve kurum dışında sekiz adet olmak üzere toplamda 232 adet güvenlik kamerası bulunmaktadır. İdare tarafından kamera sisteminin kayıt arşiv süresinin en az 90 gün olacak şekilde tasarlandığı belirtilmiştir. Kurumda iki farklı kamera kayıt odası bulunmakta olup ziyaret tarihinde bir odada bulunan cihazda geriye dönük izlemeyi sağlayan sistemin bozuk olmasından dolayı ilgili cihaza bağlı olan kameraların geriye dönük kayıtları izlenememiştir. Söz konusu arızaya ilişkin tutanaklar ve sorunun giderilmesi için gerçekleştirilen yazışmalara ilişkin dokümanlar Ziyaret Heyetinin bilgisine sunulmuştur. Diğer kamera odasında bulunan 16 kameranın ise 48 gün geriye dönük izlenebildiği, harici bellekte yaşanan bir sorun dolayısıyla daha eski kayıtların bulunmadığı, bu hususta da arızaya ilişkin gerekli tutanakların tutulduğu ve sorunun giderilmesi için gerekli yazışmaların gerçekleştirildiği öğrenilmiştir. Diğer kameralarda ise 76 gün geriye dönük izleme yapılabildiği gözlemlenmiştir.

29. Genel olarak kamera kayıt sisteminin eski, kameraların gece görüşlerinin yetersiz, görüntü kalitesinin oldukça düşük olduğu görülmüştür. Kurum personeli tarafından sistemin eski olması nedeniyle sık sık arızalarla karşılaşabildikleri belirtilmiştir.

30. Mahkûm kabul alanı, futbol sahası gibi bazı alanlarda görüntü sağlayan kameralarda kör noktalar olduğu tespit edilmiştir. İdare tarafından, mevcut kayıt sistemine yeni kamera ekleme imkânının bulunmadığı belirtilmiştir.

31. Kamera odasında görevli bir infaz ve koruma memuru bulunmakta olup, söz konusu memur aynı zamanda mahpusların ilaçlarının dağıtımını ile görevlidir. Memurun ilaç dağıtımını gerçekleştirdiği zamanlarda kamera odasında görevli birinin bulunmadığı öğrenilmiştir.

32. Kurumda üç adet eş görüş odası bulunmaktadır. Eş görüş odasının doğal aydınlatma ve havalandırmaya sahip olduğu, içerisinde bir yatak, bir dolap, bir masa ve iki sandalye bulunduğu görülmüştür. Odalarda çalışır durumda uyarı butonları bulunmaktadır.

33. Kurumda bulunan iki doku hasarı ve travma önleyici odanın ziyaret tarihinde tadilatla olduğu görülmüştür. Ziyaret sonrasında tadilat tamamlanmış, ilgili görseller Kurumumuza iletilmiştir. Odaların dolgu malzemesi ile kaplı olduğu, doğal ışık aldığı, köşesinde bir adet tuvalet bulunduğu görülmüştür. Odalarda ikişer adet kamera mevcut olup söz konusu kameralar tuvaletin bulunduğu alanı da görüntülemektedir.

B. Yönetim ve Personelin Tutumu

34. Kurumda görev yapan personelin, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Personel Daire Başkanlığı tarafından verilen hizmet içi eğitimleri düzenli olarak aldığı belirtilmiş olup alınan eğitimler arasında; “İnsan Hakları, İletişim ve Toplumsal İlişkiler, Psikoloji, Orantılı Güç Kullanımı” yer almaktadır.

35. İdare tarafından; Kuruma gelen mahpusların kabul işlemleri tamamlandıktan sonra yanlarındaki eşyaların detaylı aramasının yapıldığı ardından mahpusun üst ve beden aramasının gerçekleştirildiği bilgisi verilmiştir. Detaylı aramayı gerektiren bir bilgi, bulgu veya şüphe oluşması halinde durumun Kurum en üst amirine bildirildiği, üst amirinin gerekli görmesi halinde detaylı arama yapıldığı, detaylı arama esnasında kişilere tek kullanımlık önlük verildiği, öncelikle bedenin üst kısmındaki giysilerin çıkartıldığı, bedenin üst kısmındaki giysiler giyildikten sonra bedenin alt kısmındaki giysilerin çıkartılarak aramanın tamamlandığı belirtilmiştir.

36. İdare, Kuruma yeni giriş yapmış mahpusların kabul işlemleri gerçekleştirildikten sonra geçici odalara alındığı, İlk Gözlem Kurulu ile gerçekleştirilen görüşme sonrası İdare ve Gözlem Kurulu kararı ile barındırılacakları odaya yerleştirildikleri bilgisini vermiştir.

37. İdare tarafından, kendi öz bakımını yapamayacak durumda olan hasta, yaşlı ve engelli mahpusların yaşam şartlarını kolaylaştıracak erişilebilir koşullara yerleştirildiği ifade edilmiştir. İdare ayrıca, yabancı uyruklu olan ve Türkçe bilmeyen hükümlü ve tutukluların uyruklarına ve suç türlerine göre aynı odalara yerleştirildiğini, yerleştirmeler esnasında sigara kullanıp kullanmama durumunun dikkate alındığını belirtmiştir.

38. Ziyaret edilen koşullardan birinde, görme engelli Irak vatandaşı bir mahpus bulunduğu görülmüş, mahpusun Türkçe bilmediği öğrenilmiştir. Kişinin tutulduğu iki katlı koğuşun merdiven kenarlarında tutamaç bulunmadığı gözlemlenmiştir. Görme engelli mahpus ile aynı koğuşta kalan diğer mahpuslar tarafından söz konusu mahpusun kişisel bakımını sağlayamadığı, bütün ihtiyaçlarını kendilerinin giderdiği, bu durumdan rahatsız oldukları ifade edilmiştir. İdare konuyla ilgili olarak, mahpusun terör suçlusu olduğunu, ilgili mevzuat hükümleri uyarınca⁴ terör suçlularının bulunduğu koğuşta tutulduğunu, Kurumda durumuna uygun bir engelli koğuşu olmadığından böyle bir uygulamaya gidildiğini belirtmiştir.

39. İdare tarafından, bulaşıcı hastalık geçiren veya taşıyıcı olan mahpusların tekli veya çoklu karantina odalarına alınarak hekim takibinde tutuldukları bilgisi verilmiştir. Ziyaret tarihinde, verem hastası olduğunu beyan eden bir mahpusun hastaneye sevkinin sağlandığı, gerçekleştirilen tetkikler sonucu tüberküloz pozitif olduğu saptandığından, İdare ve Gözlem Kurulu kararı ile tek kişilik odada barındırıldığı, tedavi sürecinin devam ettiği öğrenilmiştir.

40. Koğuşlarda bulunan acil çağrı butonlarından bazılarının çalışmadığı tespit edilmiştir. Mahpuslar tarafından, acil durumlarda infaz ve koruma memurlarına ulaşmakta zorluk yaşadıkları belirtilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından acil durum butonunun çalışmadığı bir koğuşta, koğuş kapısı kapalı şekilde gerçekleştirilen görüşme sonunda, infaz koruma memurunun kapıyı açması için Ziyaret Heyetince içeriden kapıya vurulmuş, yakın mesafede durması talep edilen infaz ve koruma memuru yaklaşık on dakika sonra kapıyı açmaya gelmiş,

⁴ Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Hükümlülerin gruplandırılması" başlıklı 24 üncü maddesi göre "Hükümlüler; a) İlk defa suç işleyenler, mükerrirler, itiyadî suçlular veya suç işlemeyi meslek edinenler, b) Akli ve bedensel durumları nedeniyle veya yaşları itibarıyla özel bir infaz rejimine tâbi tutulması gerekenler, c) Tehlike hâli taşıyanlar, d) Terör suçluları, e) Suç örgütlerine veya çıkar amaçlı suç örgütlerine mensup olan suçlular, Gibi gruplara ayrılırlar. (2) Hükümlüler ayrıca yaşları, hükümlülük süreleri ve suç türleri itibarıyla da gruplandırılırlar".

Mezkûr Kanunun 63 üncü maddesinin 3'üncü fıkrası uyarınca "Kadınların erkeklerle, hükümlülerin tutuklularla, çocukların yetişkinlerle, örgüt veya çıkar amaçlı örgüt suçluları ile terör suçlularının Kanunda sayılan hâller dışında bir araya gelmelerine ve bağlantı kurmalarına izin verilmez."

kapıya vurulduğunu duymadığını belirtmiştir. Bu durum neticesinde Ziyaret Heyetince, mahpusların acil durumlarda infaz koruma memurlarına ulaşmakta zorluk yaşadıklarına yönelik iddialarının kabul edilebilir olduğu değerlendirilmiştir.

41. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından, kendilerine karşı işkence ya da kötü muamele konusu olabilecek herhangi bir davranışta bulunulmadığı, genel olarak İdare ve Kurum personelinin kendilerine yönelik tutum ve davranışlarından memnun oldukları belirtilmiştir.

C. Disiplin ve Şikâyet Prosedürleri

42. İdare, Kurum içi dilekçelerin, sabah sayımında dilekçe kontrolü yapan görevliler tarafından günlük olarak alındığı, dilekçenin konusu ve mahiyeti açısından tasnif edilerek İnfaz ve Koruma Baş Memurluğu nezaretinde ilgili birimlere havale edildiği, talep edilmesi halinde dilekçe çıkış numarasının mahpuslara tebliğ edildiği bilgisini vermiştir. Yapılan görüşmelerde mahpuslar, verdikleri dilekçelerin ilgili makamlara gönderilmesinde bir sorun yaşamadıklarını ifade etmiştir.

43. İdare, son bir yıl içerisinde Kurumda görevli personel hakkında kötü muamele iddiası içeren iki şikâyet olduğunu ve bu şikâyetlere ilişkin olarak idari işlem başlatıldığı bilgisini vermiştir. Söz konusu şikâyetlere ilişkin Ziyaret Heyetinin yaptığı incelemede, bir şikâyet kapsamında yürütülen disiplin soruşturması sonucunda ilgili infaz ve koruma memuru hakkında kınama cezası verildiği, sonrasında infaz ve koruma memurunun farklı bir ceza infaz kurumuna naklen atandığı ve Kurum ile olan ilişkisinin kesildiği; diğer soruşturmada ise ilgili iki infaz ve koruma memuru hakkında aylıktan kesme cezası verildiği ve soruşturmaya konu olaylar nedeni ile vardiya değişikliğine gidildiği öğrenilmiştir.

44. Kurumda mahpuslar arasında meydana gelen ve yaralamaya sebebiyet veren olaylarda İdare tarafından konuyla ilgili suç duyurusunda bulunulduğu ve son bir yıl içerisinde bu kapsamda ilgili mercilere bildirilen 129 adli vaka olduğu öğrenilmiştir.

D. Beslenme

45. Kurumda tüketilen yemekler, Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen günlük iâşe bedeli göz önünde bulundurularak, Kurumun bitişiğinde bulunan Eskişehir 2 No.lu Açık Ceza İnfaz Kurumunda hazırlanmaktadır.

46. Kurum personeli ile mahpusların aynı yemeği tükettiği görülmüştür. Ziyaret Heyetince, inceleme sırasında öğle yemeğini kurum personeliyle birlikte yenilmiş ve öğle yemeğinin lezzeti, kalitesi ve doyuruculuğu Heyet tarafından yeterli bulunmuştur.

47. İdare, özel beslenme ihtiyacı olan mahpuslar için durumlarına uygun yemekler hazırlandığı bilgisini vermiştir. Yapılan incelemede, diyabet, çölyak ve crohn hastaları ile vejetaryen beslenenler için ayrı menülerin bulunduğu görülmüştür. Kendileri ile görüşme gerçekleştirilen bazı mahpuslar tarafından, hastalıklarına yönelik hazırlandığı belirtilen menülerin, tüketmeleri sakıncalı olan besinleri içerdiği belirtilmiştir. Yemek menülerine bakıldığında, menülerin Eskişehir 2 No.lu Açık Ceza İnfaz Kurumu Müdürü, bir idare memuru, bir infaz ve koruma memuru ve bir aşçı tarafından onaylandığı, diyetisyen veya gıda mühendisi kontrolünden geçmediği tespit edilmiştir.

48. Mahpusların içme suyu ihtiyacı şebeke suyu veya istenildiğinde kantinden temin edilen pet şişe sular ile sağlanmaktadır.

49. Kurumda kullanılan suların üç ayda bir Eskişehir Halk Sağlığı Laboratuvarında analiz edildiği belirtilmiş olup Ziyaret Heyetince incelenen 20/1/2023 tarihli Su Analiz Raporunda, suyun, 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik’e uygun olduğu tespit edilmiştir.

50. Kurum içerisinde kantin bulunmakta olup kantinde satılan ürünlerin satış fiyatlarına ilişkin listelerin mahpusların bulunduğu oda ve koğuşlara dağıtıldığı anlaşılmıştır. Ziyaret Heyeti tarafından Kurum kantini gezilmiş; ürünlerin son kullanma tarihleri, muhafaza koşulları ve satış fiyatları incelenmiştir. Son kullanma tarihi geçmiş herhangi bir ürün bulunmadığı, ürünlerin saklama koşullarının uygun olduğu görülmüştür.

51. Kendileri ile görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından, kantinde genel olarak aynı kategoride tek bir markaya ait ürün satışının gerçekleştirildiği, farklı fiyatlarda seçeneklerin olmadığı, uygun fiyatlı seçeneklerin de bulunmasının iyi olacağı ifade edilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından, Kurum kantininde gerçekleştirilen incelemede, satışı gerçekleştirilen peynir, zeytin gibi temel gıda maddelerinde her ürün grubu için bir markanın satışının gerçekleştirildiği, uygun fiyatlı alternatiflerin bulunmadığı görülmüştür. Bu husus İdare ile gerçekleştirilen son görüşme esnasında kendilerine aktarılmış, İdare tarafından ürün çeşitliliğinin artırılması yönünde çalışma gerçekleştirileceği belirtilmiştir.

E. Sağlık

52. Kurum sağlık servisinde; iki muayene odası, bir dış klinik muayene odası, bir müdahale ve pansuman odası, bir yatakhane, bir ilaç dağıtım odası, bir sekreterlik bulunmaktadır.

53. Kurum revirinde haftanın beş günü bir hekim ve bir hemşire görev yapmakta olup, haftada iki gün Kuruma ilave bir hekim ve bir hemşire gelmektedir. Revirde ayrıca dört sağlık memuru görev yapmaktadır. Kurum sağlık personeli tarafından günlük ortalama 100 mahpusun muayene edildiği belirtilmiştir.

54. Kurum revirinde bir muayene kayıt defteri tutulmadığı, muayene bilgilerinin kişilerin Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP)'nde bulunan kayıtlarına işlendiği görülmüştür.

55. Sağlık servisinde üç infaz ve koruma memuru muayene süreçlerini takip etmekle, üç infaz ve koruma memuru ilaç dağıtımını gerçekleştirmekle ve üç infaz ve koruma memuru da UYAP kayıt işlemlerini gerçekleştirmekle görevlendirilmiştir.

56. Eskişehir 1 No.lu Açık Ceza İnfaz Kurumunda görevli dış hekimi, haftada iki gün (pazartesi ve çarşamba günleri) Kuruma gelerek muayene ve dış çekim işlemlerini gerçekleştirmektedir. Dolgu cihazının bozuk olduğu, yenisinin istendiği fakat cihazın henüz tedarik edilmediği, dolayısıyla da mevcut durumda dolgu işlemlerinin yapılamadığı öğrenilmiştir. Kurumda panoramik röntgen cihazı bulunmadığı için dış hekimine gelen mahpusların büyük bir bölümünün ileri tetkik ve/veya tedavi için hastaneye sevk edildiği, söz konusu cihazın Kurumda bulunması halinde hastane sevklerinin büyük oranda azalacağı belirtilmiştir.

57. Hastane sevklerini azaltmak amacıyla, iki haftada bir gün psikiyatri ve ortopedi hekimlerinin Kuruma gelerek mahpusların muayenelerini Kurum içerisinde gerçekleştirdiği öğrenilmiştir. Ziyaret esnasında psikiyatrin Kurumda bulunduğu, psikiyatriye sevk edilen mahpusların muayenelerini gerçekleştirdiği görülmüştür.

58. Kendileri ile görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından, ağız ve diş sağlığı polikliniklerine yapılan sevkler başta olmak üzere hastane sevklerinde altı ayı bulan gecikmeler yaşanabildiği belirtilmiştir. İdare tarafından, son bir yıl içerisinde 6972 hastane sevk gerçekleştirildiği, Kurum hekimleri tarafından hastane sevkleri uygun görülen mahpusların aciliyet ve randevu durumları göz önünde tutularak belli bir sıra içerisinde hastaneye sevklerinin sağlandığı fakat bu süreçte zaman zaman Jandarma Tabur Komutanlığından kaynaklı personel ve araç eksikliği nedeniyle gecikmeler yaşandığı belirtilmiştir.

59. Mesai saatleri dışında revirde dönüşümlü olarak bir sağlık memuru bulunduğu, acil bir durum olması halinde triyaj uygulanarak 112 Acil Servise haber verildiği belirtilmiştir. Son bir yıl içerisinde 277 mahpusun Acil Polikliniğine sevk edildiği öğrenilmiştir.

60. Kurum revirinde kişilerin hekim ile görüşme taleplerinin fiziksel ortamda arşivlendiği, elektronik bir kayıt süreci bulunmadığı görülmüştür. İdare tarafından acil durumlar haricinde her bir koğuşun dört haftada bir defa revire alındığı, acil durumlarda sıra dikkate almaksızın hekim görüşmesinin sağlandığı belirtilmiştir. Kendileri ile görüşme gerçekleştirilen bazı mahpuslar tarafından, dört haftalık süre içerisinde rahatsızlandıklarında hekim ile görüşme sağlayamadıkları, hekim ile görüşme yönündeki taleplerinin çoğunlukla dikkate alınmadığı ifade edilmiştir.

61. Kurumda ölüm orucunda olan bir mahpus bulunduğu öğrenilmiş, yapılan incelemede revir birimi tarafından söz konusu mahpusun kontrollerinin düzenli olarak sağlandığı görülmüştür.

F. Psiko-Sosyal Servis Hizmetleri

62. Psiko-sosyal yardım servisinde bir psikolog, bir sosyal çalışmacı ve iki infaz ve koruma memuru görev yapmaktadır. Söz konusu görevliler hafta içi mesai saatleri içerisinde hizmet vermektedir.

63. Psiko-sosyal servis tarafından, Kuruma yeni gelen mahpuslarla ihtiyaç ve risklerinin belirlenebilmesi amacıyla bireyselleştirilmiş iyileştirme sistemi kapsamında ilk üç gün içerisinde görüşme gerçekleştirildiği, görüşmede kişilerin genel bilgileri, varsa daha önce yaşadıkları psikolojik rahatsızlıklar, gördükleri tedaviler ve madde bağımlılığı durumu gibi bilgiler alınarak araştırma ve değerlendirme formuna işlendiği; ortaya çıkan risk ve ihtiyaç durumu doğrultusunda gerekli görülmesi halinde bireysel görüşmeler ve grup çalışmaları gerçekleştirildiği öğrenilmiştir. Bu kapsamda son bir yıl içerisinde 1248 araştırma ve değerlendirme formu doldurulduğu, 3705 bireysel görüşme gerçekleştirildiği bilgisi verilmiştir.

64. Kurumda uyum sorunu yaşayan, kendine zarar verme riski olan veya farklı bir özel durumu bulunan (madde bağımlılığı, ölüm orucu/açlık grevi) mahpusların takip altında tutulduğu, bu kişilerle hem resen hem de dilekçelerine istinaden görüşülerek psiko-sosyal servis raporu hazırlandığı; gerekli görülen durumlarda mahpusların aileleri ile ihtiyaçları doğrultusunda görüşmeler gerçekleştirildiği belirtilmiştir.

65. Kendileri ile görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından, psikolog ile görüşme taleplerinin genel olarak karşılandığı ifade edilmiştir.

G. Eğitsel, Sosyal, Kültürel, Mesleki ve Sportif Faaliyetler

66. Kurumda bir adet kapalı, iki adet açık spor salonu ve egzersiz aletlerinin bulunduğu bir adet fitness salonu bulunmaktadır. İdare tarafından, kapalı spor salonunun genellikle konferans, seminer gibi etkinlikler için kullanıldığı, ancak salonda badminton, masa tenisi gibi kapalı salon sporları yapılması için çalışmaların yürütüldüğü belirtilmiştir. Açık spor salonlarından biri futbol sahası olarak diğeri ise basketbol ve voleybol sahası olarak kullanılmaktadır.

67. İdare, her bir koğuşun spor ve fitness salonlarına diğerkoğuşlardan ayrı olarak çıkartıldığını, Kurumda çok fazla sayıda koğuş bulunması nedeniyle mahpusların futbol sahası, basketbol/voleybol sahası ve fitness salonundan ayda birer defa bir saat süreyle faydalanabildiği bilgisini vermiştir. Kendileri ile görüşme gerçekleştirilen bazı mahpuslar tarafından, koğuşlarının kalabalık olması nedeniyle koğuş mevcudu ikiye bölünerek spor salonlarına çıkartıldıkları, bu nedenle her bir mahpusun açık spor salonlarından ayda bir defa, fitness salonundan ise iki ayda bir defa faydalanabildiği belirtilmiş, spor salonlarından daha sık faydalanma talepleri dile getirilmiştir.

68. Koğuşlarda bulunan televizyonlarda; film, müzik ve belgesel kanalları ile ücretli abonelik gerektiren bir spor kanalı dâhil olmak üzere toplam 23 kanal olduğu anlaşılmıştır. Kendileri ile görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından, söz konusu ücretli futbol kanalının bulunmasından memnuniyet duydukları dile getirilmiştir.

69. Kurum kütüphanesinde iki infaz ve koruma memuru görev yapmaktadır. İdare tarafından Ziyaret Heyeti ile paylaşılan Kurum kitap listesinde toplam 7995 kitap olduğu görülmüştür. Ayrıca mahpusların dilekçe ile talepte bulunmaları halinde Eskişehir İl Halk Kütüphanesinde bulunan kitaplardan da faydalanabildikleri öğrenilmiştir. İdare tarafından son bir yıl içerisinde 1386 mahpusun kütüphaneden faydalandığı bilgisi verilmiştir.

70. İdare tarafından, mahpusların yanlarında bulundurabilecekleri kitap sayısına ilişkin herhangi bir sınırlamaya gidilmediği belirtilmiş, kendileri ile görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından bu husus doğrulanmıştır.

71. Kurumda, biri Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesinde, 66'sı farklı üniversitelerin açık öğretim fakültelerinde, 307'si açık öğretim lisesinde ve 57'si açık öğretim ortaokulunda olmak üzere toplamda 431 mahpusun aktif öğrenciliğe devam ettiği öğrenilmiştir.

72. Kurumda işyurdu bünyesinde faaliyet gösteren lüle taşı atölyesi, terzi atölyesi ve tekstil atölyesi bulunmaktadır. Lüle taşı atölyesinde bir atölye şefi ve 15 mahpus, terzi atölyesinde bir atölye şefi ve bir mahpus, tekstil atölyesinde iki atölye şefi ve 46 mahpus çalışmaktadır. Çalışma saatlerinin 08.30-16.30 olduğu öğrenilmiştir. Tekstil atölyesi özel sektör işbirliğinde faaliyet göstermektedir. Ziyaret tarihinde atölyede çocuk mont ve yağmurlukları üretildiği görülmüştür. Ziyaret esnasında tekstil atölyesinde çalışan mahpuslarla görüşme gerçekleştirilmiş, mahpuslar tarafından çalışma koşullarından memnun oldukları dile getirilmiştir.

73. Kurumda meslek edindirme çalışmaları kapsamında konfeksiyon, bilgisayar işletmenliği ve lüle taşı işlemeciliği kursları verildiği bilgisi edinilmiştir. Kurumda ayrıca bir el işi atölyesi bulunmaktadır. Atölyeden her gün onar kişilik iki grubun faydalandığı, her ay grupların değiştirildiği, atölyede boncuk, tığ, el örgüsü vb. faaliyetlerin yürütüldüğü tespit edilmiştir. Ziyaret tarihinde konfeksiyon, bilgisayar, lüle taşı ve el işi atölyelerinde gerekli malzemelerin bulunduğu ve eğitim sürecinin devam ettiği görülmüştür.

74. İdareden, sosyal ve kültürel kurslar kapsamında bağlama kursu, karakalem resim kursu, kişisel imaj yönetimi kursu, iş yaşamında etik kurallar geliştirme ve uyum eğitimi kursu, bağımlılıkla mücadele kursu, güzel konuşma ve diksiyon kursu, etkili ve hızlı okuma kursu, birinci ve ikinci kademe okuma-yazma kursları düzenlendiği bilgisi alınmıştır. Ziyaret tarihi itibarıyla okuma yazma kursuna devam eden 22; bilgisayar işletmenliği kursuna devam eden 18; bağlama kursuna devam eden 37; konfeksiyon kursuna devam eden 24; karakalem kursuna devam eden 20 ve imaj yönetimi kursuna devam eden 74 mahpus bulunduğu öğrenilmiştir.

75. Kurum manevi rehberlik biriminde, iki vaiz, bir din hizmetleri uzmanı ve bir müezzin görev yapmaktadır. Ziyaret tarihinden önceki bir yıllık süre içerisinde manevi rehberlik birimince; 288 mahpusa birinci seviye Kur'an-ı Kerim okuma kursu, 236 mahpusa ikinci seviye tecvid kursu, beş mahpusa hafızlık eğitimi, bir mahpusa Arapça dil kursu eğitimi düzenlendiği öğrenilmiştir. Ayrıca son bir yıl içerisinde manevi rehberlik birimi tarafından 202 koğuş ziyareti gerçekleştirildiği, 24 dini konferans ve bir seminer düzenlendiği, 247 mahpus ile bireysel görüşme gerçekleştirildiği bilgisi verilmiştir. Kendileri ile görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından manevi rehberlik biriminin yürüttüğü faaliyetlerden haberdar oldukları, talep etmeleri halinde söz konusu faaliyetlere katılım sağlayabildikleri ifade edilmiştir.

H. Dış Dünya ile Etkileşim

76. Kurumda, ayda üç defa 40 dakika kapalı görüş, ayda bir defa 50 dakika açık görüş ve haftada 10 dakika telefon ile görüşme imkânı sunulduğu mahpuslar ve İdare tarafından belirtilmiştir.

77. Kapalı görüş alanında toplam 33 görüşme kabini bulunmaktadır. Ziyaret Heyetinin kapalı görüş alanında yaptığı incelemelerde kapalı görüş kabinlerinin bazılarında mahpuslar ile ziyaretçileri arasındaki teması engellemek için kırılmaz cam bölmeyle birlikte demir parmaklıkların kullanıldığı görülmüştür. Görüşme gerçekleştirilen bazı mahpuslar tarafından, kapalı görüş alanlarındaki demir parmaklıklardan dolayı ziyaretçileriyle birbirlerini tam olarak göremedikleri, bu durumun kendileri için psikolojik bir baskı hali yarattığı; sırf bu nedenden dolayı bazı mahpusların çocuklarının kapalı görüşe gelmek istemedikleri ifade edilmiştir.

78. Açık görüş salonlarının toplam kapasitesi 360'dır. İdare tarafından açık görüş salonlarının ihtiyaç halinde sınavlar için de kullanılabilirdiği belirtilmiştir. Salonların temiz ve düzenli olduğu görülmüştür.

79. Kurumda 46 adet ankesörlü telefon bulunmaktadır. Bazı mahpuslar tarafından, ziyaret günü ile telefon ile görüşme günlerinin çakışabildiği, bu durumun telefon ile görüşme hakkını işlevsiz kıldığı, planlamanın farklı günlerde yapılmasının daha uygun olacağı ifade edilmiştir. İdare tarafından genel olarak planlamaların ziyaret günleri dikkate alınarak yapıldığı fakat istisnai hallerde bu tarz durumların yaşanabildiği belirtilmiştir.

80. Son bir yıl içerisinde 10 mahpusa eş görüşmesi ödülü verilmiştir.

IV. TAVSİYELER

A. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler

81. Koşullarda tutuklular ile hükümlülerin birlikte tutulduğu görüldüğünden; tutuklu ve hükümlülerin sınıflandırılarak farklı koşullara dağıtılması⁵,

⁵ 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Tutuklama kararının yerine getirildiği durumlar" başlıklı 111'inci maddesinin üçüncü fıkrası: "Tutuklular, tutukevlerinde veya maddi olarak bulunmadığı hallerde kapalı ceza infaz kurumlarının tutuklulara ayrılan bölümlerinde, büyükler, kadınlar, gençler, çocuklar olmak üzere ve suç türleri de gözetilerek ayrı yerlerde barındırılırlar."

82. Kurumda bulunan kalorifer peteklerinin düzenli olarak kontrollerinin sağlanması, yeterince ısınmadığı tespit edilen koşullara ilave petek yerleştirilmesi gibi alternatif çözümlerin değerlendirilmesi,⁶

83. Koğuşların havalandırma kapılarında bulunan camlardan kırık olanların mahpusların talepleri de dikkate alınarak yenilenmesi veya mümkün olması halinde odanın havalandırılmasına imkân sağlayacak farklı bir materyal ile değiştirilmesi,

84. Mahpuslara çamaşırlarını daha sık yıkatabilme imkânının sağlanması⁷,

85. Engel durumu veya kronik hastalığı bulunan mahpusların durumlarına uygun koşullara yerleştirilmesi, Kurumda mahpusların durumuna uygun koğuş bulunamaması halinde nakil gibi diğer seçeneklerin değerlendirilmesi⁸,

86. Engelli ve hasta mahpuslar tarafından kullanılan koşulların günlük yaşamı kolaylaştıracak şekilde düzenlenmesi ve tuvaletlerin erişilebilir hale getirilmesi⁹,

87. Engelli ve hasta mahpuslar tarafından kullanılan koşullar başta olmak üzere acil çağrı butonu bulunmayan bütün koşullara acil çağrı butonu sistemi kurulması, çalışmayan acil çağrı butonları için gerekli tamirat işlemlerinin gerçekleştirilmesi,

88. Kamera kayıt sistemindeki aksaklıkların giderilmesi, bunun mevcut sistemin onarımı ile mümkün olmaması halinde kayıt sisteminin yenilenmesi,

89. Güvenlik kameralarının görüntü kalitesinin artırılması ve gece görüşünün iyileştirilmesi; mahkûm kabul alanı, futbol sahası gibi kör nokta bulunan alanlarda kameraların kör nokta bırakılmayacak şekilde tekrardan düzenlenmesi,

90. Çalışma planının kamera odasında sürekli olarak görevli personel bulunacak şekilde revize edilmesi,

91. Kurumda bulunan doku hasarı ve travma önleyici odalarda mahremiyetin sağlanması amacıyla kameraların tuvaletin bulunduğu alanı görmeyecek şekilde

⁶ 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Hükümlünün barındırılması ve yatırılması" başlıklı 63'üncü maddesinin dördüncü fıkrası: "Oda ve kısımlarda iklim koşulları göz önüne alınarak yeterli yer, ışık, ısınma, havalandırma ve hijyen sağlanır."

⁷ Birleşmiş Milletler, Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar, Kural 19.2: "Bütün giysiler temiz ve uygun koşullarda tutulur. İç çamaşırları temizliğin korunması için, gerekli sıklıkta değiştirilir ve yıkanır."

⁸ Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İçtihadına İlişkin Rehber: Mahpus Hakları, p. 114: "Engellilere muameleye ilişkin olarak, Mahkeme, yetkililer engelli bir kişinin tutuklanmasına ve tutukluluk halinin devamına karar verdiğinde, o kişinin engelliliğinden kaynaklanan özel ihtiyaçlara karşılık gelen koşulların güvence altına alınmasına özel dikkat göstermeleri gerektiğini değerlendirmiştir(Z.H./Macaristan, 2012, § 29; Grimailovs /Letonya, 2013, § 151, ve bu kapsamda anılan diğer kararlar)."

⁹ Birleşmiş Milletler, Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar, Kural 13: "Hapishane idareleri fiziksel, zihinsel ya da diğer engelleri olan mahpusların hapishane yaşamına eşitlik temelinde tam ve etkili bir şekilde erişimini sağlayacak makul barınma koşullarını, tam olarak sağlar ve o koşullarda düzenlemeler yapar."

konumlandırılması veya görüntünün tuvaleti gören kısımlarının dijital olarak kapatılması gibi önlemlerin alınması,

92. Kantin ürün çeşitliliğinin özellikle temel gıda malzemelerinde farklı fiyat grubunda ürünleri de içecek şekilde zenginleştirilmesi,

93. Hastane sevklerini azaltmak ve sevk yoğunluğu kaynaklı tedaviye erişimde karşılaşılan gecikmeleri önleyebilmek için Kurumda gerçekleştirilen dış tedavilerinde ihtiyaç duyulan dolgu ve panoramik röntgen cihazlarının temini,

94. Her bir koğuş için dört haftada bir olarak belirlenmiş olan revire çıkma aralığının sıklaştırılması, mahpusların revire çıkma yönündeki taleplerini içeren dilekçelerin günlük olarak değerlendirilmesi¹⁰,

95. Mahpusların UYAP dosyalarına işlenen sağlık verileri Kurum sağlık servisinde sunulan hizmetlerin bütüncül biçimde izlenebilmesine olanak sağlamadığından, Kurum sağlık servis servisinde sunulan hizmetlere ilişkin bir hasta kayıt defteri tutulması¹¹,

96. Genellikle konferans, seminer gibi etkinlikler için kullanıldığı belirtilen kapalı spor salonunda, kapalı salon sporları yapılması için yürütüldüğü belirtilen çalışmanın tamamlanması ve mahpusların kapalı spor salonundan faydalanmasının sağlanması¹²,

97. Kapalı görüş alanındaki bazı kabinlerde bulunan demir parmaklıkların kaldırılması,

98. Telefon ile görüşme, açık görüş ve kapalı görüş günlerinin mahpusların söz konusu haklarından en etkili şekilde faydalanabilmesinin sağlanması için birbirleriyle çakışmayacak şekilde planlanması¹³,

B. Eskişehir 2 No.lu Açık Ceza İnfaz Kurumuna Yönelik Tavsiyeler

¹⁰ CPT, Cezaevlerinde Sağlık Hizmetleri, Inf (93)12, para. 34: “Sağlık hizmetleri, doktora danışma talepleri gereksiz gecikme olmadan karşılanacak şekilde düzenlenmelidir.”

¹¹ Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik 13’üncü maddenin ikinci fıkrasının f bendine göre Cezaevi tabibi, “Sağlık servisinin, tıbbi kayıt ve arşiv sistemini oluşturur ve kayıtların düzenli ve doğru bir şekilde tutulmasını sağlar.”

¹² Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 27.3: “Mahpusların bedensel sağlıklarını geliştirmek ve uygun egzersizler ile boş zaman etkinliklerine imkân sağlamak amacıyla doğru bir biçimde organize edilen faaliyetler, cezaevi rejiminin ayrılmaz bir parçasını oluşturmaktadır.”

¹³ Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 24.4: “Ziyaretler için yapılan düzenlemeler, mahpuslara aile ilişkilerini mümkün olduğunca normal bir düzeyde sürdürmelerine ve geliştirmelerine izin verecek bir tarzda olmalıdır.” Kural 24.5: “Cezaevi yetkilileri, dış dünyayla yeterli bir iletişim sürdürmelerinde mahpuslara yardım etmelidirler ve bunun için onlara uygun destek ve yardım sağlamalıdır.”

99. Mahpuslara sunulan yemeklere ilişkin menülerin, bir diyetisyen tarafından düzenli olarak kontrol edilmesinin sağlanması¹⁴,

100. Kuruma gönderilen sıcak su miktarının yeterli gelmediği anlaşıldığından yeterli miktarda su gönderilmesinin sağlanması¹⁵,

C. Eskişehir İl Jandarma Komutanlığına Yönelik Tavsiye

101. Hastane sevk raporu düzenlenmiş mahpusların hastane sevklerinin en kısa sürede gerçekleştirilebilmesi için gerekli çalışmalarının yürütülmesi¹⁶,

D. Adalet Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler

102. Kurumda kapasitenin üzerinde mahpus bulunduğundan kalabalıklaşma sorununun çözümüne yönelik çalışmalar yapılması, bu kapsamda Kurumdaki nakil taleplerinin tekrardan değerlendirilmesi ve Kuruma isteğe bağlı nakil yapılmaması¹⁷,

hususları tavsiye edilmektedir.

¹⁴ Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 13'üncü maddesinin yedinci fıkrası: "Diyetisyen; kurumlarda kalan hükümlüler ile iiaşe edilen personelin enerji ve besin öğeleri ihtiyacını göz önünde bulundurarak menü planlar, hükümlülerin sağlıklı beslenmesini ve gıda güvenliğini temin eder, alanıyla ilgili ihale süreçlerinde ve teknik şartname hazırlanmasında görev alır, düzenli aralıklarla hizmet içi eğitim verir, rahatsızlığı bulunanlar veya vejetaryen gibi farklı beslenme tercihleri olan hükümlüler için uygun yemeklerin hazırlanması ile bu konularla ilgili diğer işlerin yerine getirilmesini sağlar."

¹⁵ Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 19.4: "Genel hijyenin sağlanması için her mahpusun, iklime uygun sıcaklıkta ve mümkünse her gün, değilse haftada en az iki kez (veya gerekiyorsa daha sık olarak) banyo veya duş yapabilmesi için uygun tesisler sağlanmalıdır."

¹⁶ Birleşmiş Milletler, Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar, Kural 27: "Özel bir tedaviye ya da ameliyata ihtiyacı olan mahpuslar, uzmanlaşmış kurumlara ya da sivil hastanelere nakledilir. Bir hapishanenin kendi hastane olanakları varsa, mahpuslar uygun tedavi ve bakım için sevk edildiklerinde bu birimler yeterli insan gücü ve donanımına sahip olur."

¹⁷ CPT, 2'nci Genel Rapor, Inf (92)3, para. 46: "Aşırı kalabalık, CPT'nin görev alanını doğrudan ilgilendiren bir konudur. Bir cezaevindeki bütün hizmetler ve faaliyetler, planlanandan daha çok kişinin olması durumunda olumsuz yönde etkilenecektir; söz konusu tesisdeki genel yaşam kalitesi, belki de çok ciddi biçimde düşecektir. Ayrıca cezaevindeki veya cezaevinin bir bölümündeki aşırı kalabalıklaşma, fiziksel açıdan insanlık dışı veya aşağılayıcı düzeye gelebilir."; para.50: "CPT, bir kurumda aşırı kalabalık, zayıf bir faaliyet programı ve yetersiz tuvalet/yıkama imkânını bir arada gördüğünde özellikle endişelenmektedir. Bu tür şartların bir araya gelmesi mahkûmlara çok zarar verebilir."